
ALLERGISCH CONTACTECZEEM

WAT IS ALLERGISCH CONTACTECZEEM?

Eczeem is de verzamelnaam voor huidafwijkingen waarbij de huid rood en schilferend is en jeukt. Bij eczeem kunnen ook kleine bobbeltjes en blaasjes gevuld met vocht ontstaan. Er kan vocht uit de huid lekken (nattend eczeem) en de huid kan kapot gaan.

Er zijn veel verschillende soorten eczeem. Eczeem kan bijvoorbeeld aangeboren zijn (atopisch eczeem, ook wel constitutioneel eczeem genoemd). Of een reactie zijn op gisten op de huid (seborroisch eczeem en hoofdroos). En een eczeem kan ook worden veroorzaakt door contact met irriterende stoffen (irritatie eczeem, ortho-ergisch eczeem), of met stoffen die een allergische reactie opwekken (contact-allergisch eczeem).

Contact-eczeem kan worden onderverdeeld in allergisch en niet-allergisch.

Allergisch contacteczeem ontstaat bij personen die een allergie hebben ontwikkeld voor een bepaalde stof. Er zijn heel veel stoffen (chemische producten, cosmetica bestanddelen, plantaardige stoffen, metalen zoals nikkel) waarvoor men allergisch kan worden. Stoffen die een allergie kunnen veroorzaken worden ook wel **allergenen** genoemd. Een contact allergie voor een bepaalde stof ontstaat niet meteen, men moet eerst een tijd in contact komen met de stof voordat een allergie zich ontwikkelt. Soms gaat dat heel snel, in enkele weken, en soms duurt het jaren. Men kan bijvoorbeeld jarenlang zonder problemen een bepaalde dagcrème gebruiken, en dan toch opeens er allergisch voor worden. Door middel van een allergie onderzoek (plakproeven) kan worden onderzocht of er een contact allergie bestaat. Hierbij wordt een plakker met een lage concentratie van de verdachte stof op de huid aangebracht en na 2 en 3 dagen wordt gekeken of dit een eczeem heeft veroorzaakt.

De niet-allergische vorm wordt **ortho-ergisch eczeem** genoemd of irritatie eczeem. Dit wordt veroorzaakt door irriterende stoffen zoals schoonmaakmiddelen, zeep, oplosmiddelen (terpentine bijvoorbeeld) en doe het zelf producten. Iedereen kan van dit soort producten eczeem krijgen, je hoeft er niet allergisch voor te zijn. Het gaat om agressieve stoffen die de huid rechtstreeks beschadigen, zonder dat er sprake is van een allergie. De schade aan de huid is afhankelijk van de duur van de blootstelling, en de concentratie van het product. Voor ortho-ergisch eczeem bestaan geen testen, het heeft geen zin om als proef irriterende stoffen aan te brengen op de huid, die veroorzaken immers altijd en bij iedereen een reactie.

HOE ZIET ALLERGISCH CONTACT ECZEEM ER UIT ?

Het meest kenmerkende is dat het eczeem daar zit waar het contact met het allergeen is geweest. Dus bij nikkel allergie ziet men vaak een eczeem op de buik waar de knoop van een spijkerbroek tegenaan komt, of op de oorlel waar een oorbel in zit, of onder een horlogebandje. Verder ziet het eczeem er uit als elk ander eczeem: rood, schilferend, bultjes, blaasjes. Soms kunnen grote blaren ontstaan. En het jeukt.

HOE ONTSTAAT ALLERGISCH CONTACTECZEEM ?

Een allergisch contacteczeem kan ontstaan als een allergeen door de huid naar binnen dringt. Dit kunnen alleen kleine moleculen, grote moleculen komen niet door de huid heen. Als het allergeen door de huid is binnengedrongen wordt het opgepikt door gespecialiseerde cellen van ons afweersysteem, de Langerhans cellen. Deze zitten in de huid. De Langerhans cellen verlaten met het allergeen er aan vast de huid en gaan via de lymfebanen naar de lymfklieren. Daar zitten weer andere cellen van het afweersysteem, de lymfocyten. In de lymfeklier ontwikkelen zich dan na enige tijd lymfocyten die er in gespecialiseerd zijn om precies dit allergeen op te ruimen. Deze lymfocyten belanden uiteindelijk weer in de huid, en als ze daar in aanraking komen met het allergeen laten ze allerlei stoffen vrij die een ontstekingsreactie veroorzaken en nog meer cellen van het afweersysteem aantrekken om de 'indringer' te bestrijden en op te ruimen.

Bij patiënten met atopisch eczeem ontbreken vaak bepaalde vetten in de bovenste huidlaag, waardoor de huid niet zo goed beschermd is tegen het binnendringen van allergenen. Daarom hebben atopisch eczeem patiënten een hogere kans op het krijgen van contacteczeem.

WELKE PRODUCTEN KUNNEN EEN CONTACT ALLERGIE VEROOZAKEN ?

Dat zijn er teveel om op te noemen, het gaat om duizenden stoffen. De meest voorkomende contactallergenen zijn:

- onedele metalen, zoals nikkel, chroom en kobalt, die onder andere te vinden zijn in goedkope sieraden, cement (metselaarseczeem) en leer
- geurstoffen, zoals die gebruikt worden in parfums en de meeste toiletartikelen, maar ook in industriële producten om onaangename geuren te maskeren
- conserveermiddelen, die voorkomen in producten die aan bederf onderhevig zijn, zoals cosmetica, toiletartikelen, handcrèmes en talrijke industriële producten
- bestanddelen van rubber
- lijmen
- geneesmiddelen in crèmes en zalven
- planten en bloemen (bijvoorbeeld Chrysanten en Alstroemeria)
- beroepsgebonden stoffen, zoals bestanddelen van haarverf en permanentvloeistoffen bij kappers (kapperseczeem).

Er bestaan ook stoffen die in combinatie met blootstelling aan zonlicht een eczeem kunnen veroorzaken. Het eczeem treedt pas op wanneer men met de huid waar het product op is aangebracht in de zon komt. Dit komt onder andere voor bij zonnebrandcrèmes en parfums, maar ook bij sappen uit bepaalde planten. Dit wordt een foto-allergisch contacteczeem genoemd.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD ?

De diagnose wordt gesteld op het typische klinische beeld, waarbij het eczeem overeenkomt met de contactplaatsen. Het is niet altijd zo duidelijk, soms ontstaat het eczeem op andere plaatsen, op afstand. De verdenking op contact-allergie kan worden bevestigd door allergologisch onderzoek, door middel van plakproeven.

ALLERGIE TEST VOOR CONTACTALLERGIE (PLAKPROEVEN)

Bij een plakproef worden de te testen stoffen aangebracht op de rug, in kleine testkamertjes die worden vastgeplakt met pleister. Dit moet 2 dagen blijven zitten. Daarna, na 2 dagen en na 3 dagen wordt de test afgelezen. De test is positief als er een eczeem is ontstaan precies onder het testkamertje met het allergeen. Het aantal plakkers hangt af van de verdenkingen die er zijn. Meestal wordt bij iedereen een bepaald standaardpakket geplakt met de meest beruchte allergenen (de Europese standaard reeks). En daarnaast nog aanvullend stoffen die verdacht zijn. Er bestaan ook reeksen testen voor bepaalde beroepen of verdachte producten, bijvoorbeeld een kappersreeks met stoffen waar kappers vaak reacties op krijgen, of een cosmetica reeks, of een metalen reeks.

Voordat u getest kunt worden moet u eerst een gesprek hebben waarin wordt uitgelegd hoe de test gaat, en waarin samen met u wordt gekeken welke producten er eventueel getest moeten worden. Soms wordt u gevraagd om alle producten die u gebruikt (cosmetica, verdachte producten die u op het werk gebruikt) mee te nemen, om te kijken wat er in zit.

HOE WORDT CONTACT ECZEEM BEHANDELD ?

Het belangrijkste voor de behandeling is er achter komen waarvoor u allergisch bent, en die stof dan voortaan te vermijden. Dat is niet altijd mogelijk of eenvoudig om te doen. Daarnaast moet het eczeem worden bestreden met krachtige anti-eczeem crèmes of zalven (lokale corticosteroiden). Bij zeer ernstige vormen van contact eczeem is het soms nodig om kortdurend prednison te gebruiken om het eczeem tot rust te brengen.

WAT KUNT U ZELF NOG DOEN ?

Als er een allergie voor een bepaalde stof is vastgesteld, let er dan goed op dat u niet meer in aanraking komt met deze stof. Van verschillende allergenen zijn folders beschikbaar waar in staat in welke producten deze stof wordt verwerkt. Kijk ook op internet. Als u een cosmeticum of verzorgingsproduct koopt, kijk dan goed naar de samenstelling. Op de verpakking hoort precies te staan welke bestanddelen er in zitten. Vertrouw niet op aanprijzingen zoals 'hypo-allergeen', 'dermatologisch getest', 'pH-neutraal', 'huidvriendelijk', 'bevat alleen natuurzuivere producten', etcetera. Deze termen zeggen niets. Het kan nog steeds zijn dat er een bestanddeel inzit waar u allergisch voor bent.

CONSEQUENTIES VOOR HET WERK

Indien u allergisch bent geworden voor een product dat u bij uw werk gebruikt, kan het nodig zijn dat u van baan verandert. Een dergelijke beslissing wordt meestal genomen in overleg met de bedrijfsarts en de dermatoloog.

WAT ZIJN DE VOORUITZICHTEN ?

Eczeem kan hardnekkig zijn en chronisch aanwezig blijven. Als het mogelijk is om de verdachte stof te vermijden, dan zullen de klachten verdwijnen of aanzienlijk afnemen.

Voor meer informatie zie ook andere folders zoals:

- handeczeem

